

TEXT DE COMBAT

TESIS POLÍTICAS

VII CONGRÉS D'ANTICAPITALISTES

PRESENTACIÓ

Els dies 15 i 16 de juny de 2024 va tenir lloc a Badalona el VII Congrés d'Anticapitalistes. En aquest quadern que ara tens a les mans s'editen les *Tesis Polítiques* generals aprovades en el Congrés pel conjunt de la militància.

ÍNDEX

1. Crisi(s) econòmica, ecosocial i inestabilitat geopolítica	5
1.1. Crisi econòmica	6
1.2. Crisi ecològica	8
1.3. Crisi geopolítica	9
1.4. Crisi ecosocial a Catalunya	10
2. Situació política a Catalunya	14
2.1. Nova fase política	14
2.2. Qüestió nacional	15
2.3. Reconfiguració política a Catalunya	19
2.4. Conflicte social i sindical	24
3. Orientació estratègica	29
3.1. Crisi estratègica	29
3.2. El partit i la política	31
3.3. Reforçar una orientació d'implantació i conflicte	33
4. Anticapitalistes en la nova fase	36

1. CRISI(S) ECONÒMICA, ECOSOCIAL I INESTABILITAT GEOPOLÍTICA

Malgrat que la part central d'aquest document de tesis polítiques ha de versar i versarà sobre la situació política catalana, és necessari dedicar-li unes línies al context internacional que, al cap i a la fi, no només emmarca la situació a Catalunya sinó que també la condiona. No podem perdre de vista que gran part de la nostra realitat està directament afectada per unes crisis ecològiques, econòmiques, geopolítiques i socials que sobrepassen les nostres fronteres.

Tot i que aquí es presentaran les diferents crisis en punts separats per facilitar-ne l'anàlisi, no s'han d'entendre com fenòmens autònoms, ans al contrari, totes les crisis (econòmica, ecològica, social, geopolítica) són diferents cares d'una mateixa crisi del capital. No podem entendre la crisi econòmica sense entendre la crisi ecològica i els límits que imposa al creixement capitalista. Alhora, la crisi geopolítica es relaciona directament amb els intents dels Estats de controlar uns recursos cada cop més escassos, fruit de la crisi ecològica, i amb la competència entre diferents capitals per aconseguir beneficis en un sistema econòmic en crisi. La crisi econòmica i els seus intents per mantenir la taxa de guanys, depredant recursos i territoris, emetent gasos d'efecte hivernacle, contaminant, no fa més que agreujar la crisi ecològica i els seus efectes negatius sobre l'economia.

Els diferents tipus de crisi s'articulen i es retroalimenten entre elles, adoptant manifestacions híbrides. Si les diferents crisis no són independents, significa que les respostes tampoc no poden donar-se per separat, l'única manera de fer front a totes i cadascuna d'elles, i als seus efectes sobre les nostres vides, és combatent el sistema capitalista que les origina.

1.1. CRISI ECONÒMICA

Un dels elements clau és la crisi econòmica que arrossega el sistema capitalista des dels anys 70. Ens trobem en una onada llarga depressiva, fruit d'una profunda crisi de rendibilitat, en la qual els grans capitals són incapaços de recuperar les taxes de guanys de forma sostinguda en el temps. Sense perdre de vista aquest marc general, hem de ser conscients que la crisi no s'expressa de la mateixa manera sempre, més aviat al contrari, ha adoptat diferents fórmules al llarg dels anys.

L'auge del capitalisme neoliberal va implicar la financerització generalitzada de l'economia, en un intent per recuperar la taxa de beneficis fora de l'àmbit productiu, mitjançant l'especulació. Això va conduir a la formació de la bombolla immobiliària i al seu esclat el 2008, amb l'enfonsament del sistema bancari, que va necessitar ser rescatat pels diferents governs, generant una de les pitjors crisis econòmiques en dècades. El rescat bancari va comportar la transformació del deute privat en públic, i va anar acompanyat de la imposició de polítiques austeritàries, de la prioritització del pagament del deute, de control de la despesa pública i de retallades dels serveis públics. El resultat va ser una major concentració de la riquesa en unes poques mans i un augment de les desigualtats.

Enmig d'aquest procés de pauperització generalitzada, d'una crisi de producció i de cures brutal i després d'anys de retallades en els serveis públics, sanitat i educació, la pandèmia (fruit de la crisi ecològica) va suposar un nou cop, desencadenant un nou episodi de recessió mundial i una aturada de la producció sense precedents.

L'aturada de la producció durant la pandèmia i la interrupció de les xarxes internacionals de valor van evidenciar la fragilitat sistèmica de l'actual divisió internacional de la producció, agreujada per l'escassetat dels recursos energètics fòssils i de les matèries primeres essencials per a la producció. La crisi econòmica va entrar en una nova fase caracteritzada per la crisi energètica, pels processos inflacionaris generalitzats, per l'augment del deute sobirà i pel risc de recessió en països centrals, com Alemanya, que podrien arrossegar a la resta de la UE.

LES DARRERES CRISIS HAN FET EVIDENT QUE LES RECEPTES NEOLIBERALS, LLUNY DE CREAR RIQUESA I PROSPERITAT, SUPOSEN UN PLA SISTEMÀTIC CONTRA LES CLASSES TREBALLADORES, UN AUGMENT CONSTANT DE LA DESIGUALTAT, I UNA DEPRADACIÓ SENSE PRECEDENTS DELS RECURSOS NATURALS.

Les darreres crisis han fet evident que les receptes neoliberals, lluny de crear riquesa i prosperitat, suposen un pla sistemàtic contra les classes treballadores, un augment constant de la desigualtat, i una depredació sense precedents dels recursos naturals. No només han estat totalment incapaces d'impulsar un nou cicle sòlid de creixement pel capital, també han agreujat la crisi ecològica i de cures, portant-nos a un carreró sense sortida.

Continuem encadenant crisis, el sistema econòmic torna a trontollar molt abans d'haver-se recuperat de la crisi anterior, i les mesures adoptades són totalment insuficients per pal·liar ni tan sols les seves conseqüències més greus en l'àmbit social o ecològic, alhora que acaben aprofundint en les mateixes causes que van originar el problema.

La inflació ha estat la manera que ha tingut el capital per preservar els seus beneficis, després de la pandèmia i de la paralització de l'economia, funcionant com a mecanisme de succió de rendes i riquesa a favor de la burgesia i en contra de les classes treballadores. Han estat les llars amb rendes més baixes (dones, migrants, famílies monoparentals...) les que s'han vist més afectades, ja que els béns de primera necessitat (alimentació, subministraments i habitatge) han patit taxes de creixement superiors a les de l'IPC general i ho han fet de forma més continuada.

Aquesta nova crisi inflacionària s'emmarca en les conseqüències socials, econòmiques i polítiques de les crisis anteriors: amb un sector públic infrafinançat; una educació i una sanitat al límit després d'anys de retallades i del sobreesforç causat per la pandèmia; i un mercat laboral fortament desregulat, caracteritzat per la precarietat. A tot això se li ha d'afegir una profunda crisi entorn de l'accés a l'habitatge, fruit del paper clau del sector immobiliari en l'economia i les seves dinàmiques especulatives que afecten tant la compra-venda com el lloguer.

No podem descartar un nou esclat de la crisi econòmica, encara que no puguem predir ni quin en serà el desencadenant (augment dels preus, escassetat de combustibles o matèries primeres, nous problemes a la xarxa global de subministraments, efectes accelerats de la crisi ecològica...), ni quan passarà. Tampoc podem descartar una tornada a les polítiques d'austeritat amb

un marcat caràcter verd i militar (recuperació dels pactes d'estabilitat i creixement, fi de les polítiques expansives, limitacions a l'endeutament i el dèficit públic...) en un nou intent de les elits de garantir els seus beneficis. Com a revolucionàries haurem de preparar-nos per a aquests dos escenaris.

1.2. CRISI ECOLÒGICA

La crisi econòmica no es pot deslligar de la crisi ecològica, conseqüència directa del capitalisme, alhora que imposa nous límits al seu desenvolupament. L'esgotament dels recursos fòssils i de matèries primeres essencials, els fenòmens climàtics extrems, la reducció de la biodiversitat, l'augment de les refugiades climàtiques o l'augment generalitzat de les temperatures són elements que ja travessen el nostre present, que aniran en augment, i que cal afrontar a dia d'avui.

En aquest sentit, un dels vessants de la crisi ecològica, el canvi climàtic, està sent cada cop més evident. Els tempos s'estan accelerant i ja patim, també a Catalunya, alguns dels efectes del canvi climàtic que es preveia que trigarien dècades a arribar: augment de les temperatures, fenòmens climàtics extrems (sequera, inundacions...), pèrdues de collites, incendis de nova generació...

El capitalisme no és capaç de donar cap resposta real per fer front a la crisi ecològica. Els límits del planeta xoquen frontalment contra la seva necessitat de creixement infinit. L'anomenat capitalisme verd ens aboca a un carreró sense sortida: és impossible sostenir el nivell actual de producció i consum, prescindint dels combustibles fòssils i basant-se en energies renovables, sense augmentar la pressió extractiva i la promoció de zones de sacrifici al Sud Global vers l'escassetat de recursos estratègics per al seu desenvolupament. Enfrontar la crisi ecològica comportarà el decreixement en sectors claus de l'economia (transport privat, béns de consum, productes plàstics...), així com el desenvolupament de nous sectors públics en clau ecològica (transport, habitatge, reacondicionament i aprofitament de productes i de materials, producció i distribució agroalimentària), en el marc d'una planificació democràtica de l'economia. Només una ruptura amb el sistema capitalista pot preparar-

nos per afrontar les conseqüències de la crisi ecològica i per garantir que aquestes no recauen sobre les classes treballadores.

La proposta ecosocialista per fer front a la crisi ecològica ha de ser un dels elements centrals de qualsevol programa i guiar tota la política local, nacional, estatal i internacional, i ha d'impregnar el dia a dia de la nostra organització, amb l'objectiu d'articular les lluites en defensa de les classes treballadores i d'unes condicions ambientals que permetin la nostra supervivència en condicions dignes.

1.3. CRISI GEOPOLÍTICA

La tercera pota de la crisi civilitzadora que patim és la crisi geopolítica, que s'articula amb les crisis econòmiques i ecològiques i és conseqüència d'aquestes. En un món on l'escassetat dels recursos resulta cada cop més palpable, i on la major part del capital té problemes per garantir la seva reproducció, l'agudització de la competència entre diferents Estats, i els capitals que representen, és inevitable. De forma molt preocupant, des del darrer congrés, hem pogut constatar l'esgotament del model de globalització neoliberal i el retorn als conflictes interimperialistes en la seva versió més descarnada, amb una intensificació de les guerres com a recurs polític i econòmic, i desplaçant-se a les portes d'Europa.

Els intents de Rússia per tornar a ser una potència regional i revifar els seus anhels gran-russos amb la invasió d'Ucraïna, es produeixen en el marc de la lluita imperialista per l'hegemonia mundial. La subalternització de la UE als interessos dels EUA a través de l'OTAN (que viu un procés de reforçament i relegitimació), l'ús de la por a la guerra per potenciar polítiques militaristes i incrementar les despeses militars (que ha dut a discutir a Europa la possibilitat de la tornada al servei militar obligatori) no fan sinó reforçar les derives més conservadores i reaccionàries a les societats occidentals. Tampoc podem ignorar el conflicte al Mar Roig, l'augment de tensions al Pacífic entre els EUA i la Xina, la nova ofensiva d'Israel o les violències que estan travessant també la República Democràtica del Congo, la del Sudan o Haití. La situació geopolítica

EN UN MÓN ON L'ESCASSETAT DELS RECURSOS RESULTA CADA COP MÉS PALESA, I ON LA MAJOR PART DEL CAPITAL TÉ PROBLEMES PER GARANTIR LA SEVA REPRODUCCIÓ, L'AGUDITZACIÓ DE LA COMPETÈNCIA ENTRE DIFERENTS ESTATS, I ELS CAPITALS QUE REPRESENTEN, ÉS INEVITABLE.

actual, doncs, assenyala un espiral militarista d'augment de les violències en clau securitària, imperialista i de necropolítica.

El suport internacional generalitzat a Israel, mentre comet un genocidi, mostra la podridura moral d'unes institucions que són incapaces de respondre a la matança de milers de persones innocents o a la destrucció de tot un territori. Ans al contrari, arreu d'Europa, la criminalització de les protestes contra el genocidi a Gaza està servint també com a camp d'experimentació de la repressió contra les seves pròpies poblacions, il·legalitzant organitzacions, prohibint manifestacions o la bandera Palestina. Si no aconseguim reforçar les mobilitzacions contra la massacre, i defensar-nos dels atacs al dret de protesta, aquesta nova fase del conflicte entre Israel i Palestina suposarà un abans i un després, no només a la configuració de l'Orient Mitjà, també a casa nostra, i a la nostra capacitat de lluitar i de defensar allò que és just.

1.4. CRISI ECOSOCIAL A CATALUNYA

Després del sotrac econòmic que va suposar la pandèmia, els anys 2022 i 2023 s'han caracteritzat per un nou impuls a l'economia. Gràcies a la intervenció del sector públic, amb l'aplicació de mesures fiscals, noves regulacions del sector energètic, el repartiment dels fons europeus "Next Generation", el relaxament de les polítiques de control del deute, o l'anomenat escut social. En el cas de l'economia catalana, això s'ha vist reflectit en un creixement del 5,5% el 2023 i un augment del PIB que ha tornat als nivells previs a la pandèmia segons L'informe anual de l'economia catalana¹.

Aquest creixement es va produir principalment en la construcció i els serveis (4,5% i 7,9% respectivament), aprofundint un model econòmic basat en el sector immobiliari, els macroprojectes i el turisme. Un model econòmic que no fa més que agreujar les conseqüències de la crisi ecosocial a casa nostra, depredant el territori i malbaratant uns recursos naturals (com l'aigua) cada cop més escassos. Per contra, el sector industrial es va contraure un 2%, de-

¹Informe Anual de l'economia catalana 2022. Departament d'Economia i Hisenda. Generalitat de Catalunya. Juny 2023. Disponible a: https://economia.gencat.cat/web/content/70_economia_catalana_arxius/informe-anual/informe-anual-2022/informe-anual-economia-catalana-2022.pdf

gut entre altres causes a l'encariment de l'energia, amb una disminució de l'afiliació en la fabricació de vehicles de motor de l'11% respecte del 2021.

Des de fa temps analitzem la necessitat d'una reordenació de la producció industrial global, i també a casa nostra, per poder donar resposta a la crisi ecosocial. Indústries com la de l'automòbil s'enfronten a una situació límit, tant per l'esgotament de les energies fòssils, com per la seva relació directa amb la crisi ecològica. Malgrat que el sector industrial ja no compta amb el mateix pes que tenia en el passat, no podem perdre de vista que encara ocupa un paper important en l'economia catalana i que té un alt valor sindical, tant pel nivell de sindicalització com per la seva tradició d'organització i lluita. El seu paper polític serà central com a subjecte que pugui protagonitzar noves lluites que posin en primera línia la necessitat d'una transició industrial sota criteris ecosocialistes.

Per la seva banda el sector agrari va caure un 13,9%; és un dels sectors que més directament s'ha vist afectat per les conseqüències de la crisi ecològica i climàtica, com la sequera i les gelades. La dependència del carburant, el malbaratament de l'aigua que esdevé un bé escàs i l'orientació cap a l'exportació barata fan que el sector agroalimentari sigui un factor d'empobriment per a les classes treballadores i populars, tant per a qui produeix, com per a qui consumeix. Les mobilitzacions de la pagesia arreu d'Europa i també a Catalunya són expressió d'aquesta situació insostenible. El sector agrari, per a una transició ecològica més justa, necessita un canvi de model de producció, però també que qüestioni la propietat de la cadena alimentària. El sector necessita augmentar els llocs de treball, una millora de les condicions laborals i reduir la separació territorial entre camp i ciutat; per fer-ho la sobirania alimentària en el consum, la distribució i la producció d'aliments és bàsica però no basta, si no s'entoma la qüestió de la propietat en tots els elements de la cadena alimentària.

En l'àmbit laboral, les polítiques expansives han suposat un augment de la contractació, arribant a una taxa d'ocupació del 69% i una taxa d'atur del 9,7% el 2022, la més baixa des del 2008. Aquest creixement de l'ocupació s'ha centrat principalment en el sector serveis (turisme i hostaleria) i la construcció.

Malgrat que la reforma laboral de 2021 ha permès millorar les estadístiques sobre temporalitat, no ha aconseguit reduir realment la inestabilitat laboral, ni ha aconseguit millorar la duració real dels contractes. Segons les dades del primer trimestre de 2022 (EPA-INE), el 35,6% dels treballs indefinits no superen els 6 anys de durada, de fet, el temps de durada de la contractació permanent ha empitjorat després de la reforma².

Millorar els tipus de contracte sense endurir les condicions d'acomiadament no soluciona el problema de la inestabilitat laboral d'una gran part de la població, així com tampoc soluciona la precarietat, un fenomen complex, que es relaciona també amb l'ocupació a temps parcial i amb la pèrdua de poder adquisitiu causada per la forta inflació. A Catalunya els augments salarials pactats en els convenis col·lectius (2,89%) han quedat molt per sota de l'augment de la inflació, que va arribar a superar el 10% a mitjan 2022. El resultat ha estat una forta pèrdua de poder adquisitiu per part de les classes treballadores que no s'ha revertit malgrat la moderació de la inflació al llarg del 2023 i que manté la taxa de risc de pobresa en un 24,4% a Catalunya, que en el cas de la població amb nacionalitat estrangera es duplica situant-se al 48%³.

En aquest sentit, no podem oblidar que la crisi ecosocial no colpeja igual a tothom en el si de la classe treballadora. Com s'assenyala, una de cada dues persones amb nacionalitat estrangera està en risc de pobresa, la meitat de les persones que es dediquen al treball domèstic i de cures són estrangeres, així com un terç de l'hostaleria i del camp. Així doncs, el gruix de la migració i les filles de la migració, es veuen obligades a treballar en els sectors més perifèrics del mercat laboral. La tesi social liberal de la "integració" per mitjà de l'ascensor social és clarament impotent, especialment, en el context de crisi capitalista actual. Tot plegat, configura una classe treballadora més diversa que mai en termes religiosos, nacionals, culturals... Als anys 60-70 el creixement migratori va ser major -un 83%, en front del 30% del 2000-2023

² **Reforming Dual Labor Markets: "Empirical" or "Contractual" Temporary Rates?** Estudios sobre la economía española. Diciembre 2023. Disponible a: <https://documentos.fedea.net/pubs/eee/2023/eee2023-36.pdf>

³ **Enquesta de condicions de vida 2023.** IDESCAT. Disponible a: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/583602/244-percent-poblacio-catalunya-troba-risc-pobresa-exclusio-social-any-2023-respecte-al-247-percent-del-2022>

- i també va generar xocs socials importants, ara bé, probablement avui la complexitat és major, tant per la diversitat esmentada, però sobretot pel nivell d'atomització capitalista. La desarticulació social i la manca de lligams orgànics entre les oprimides són la condició de possibilitat per a l'extrema dreta i per a l'autoritarisme en general. La complexitat de la classe treballadora real no s'ha traduït en el moviment obrer que continuarà sent feble si no és capaç de construir-se molt especialment entre la nova migració catalana. La crisi ecològica, la tensió geopolítica i la remilitarització no faran sinó augmentar les necessitats de migrar, així doncs, és avui un dels reptes fonamentals.

2. SITUACIÓ POLÍTICA A CATALUNYA

2.1. NOVA FASE POLÍTICA

Les polítiques de contenció social per fer front a la crisi sanitària i econòmica fruit de la pandèmia han generat una situació de recuperació dels nivells d'ocupació i de creixement empresarial. Ara bé, el cost és una pauperització entre les classes populars i treballadores, especialment dels sectors més exclosos, així com un augment de les desigualtats. L'actual "estabilitat" política se sosté, doncs, sobre aquesta base social i econòmica francament fràgil i sobre una dinàmica geopolítica convulsa.

L'actual fase política a Catalunya ja no es caracteritza per la de la gestió post referèndum (2018-2020) quan seguia existint una primacia del processisme en la política catalana; però tampoc és la fase marcada per l'emergència de la pandèmia (2020-2022) en la qual tota la política se subsumia a la gestió sanitària. La fase actual es caracteritza per ser una fase fràgil políticament, tot i els mecanismes de contenció social i econòmica; per un retrocés social i electoral de les organitzacions més radicals/alternatives així com de l'independentisme; per una recuperació de la lògica bipartita a l'Estat que incideix també a Catalunya; però sobretot, perquè és una fase marcada pel creixement d'una lògica autoritària i reaccionària (racista, antifeminista, negociacionista del canvi climàtic, classista...), alhora que la desafecció i el conformisme són majoritaris entre la classe treballadora.

Davant de la crisi econòmica i social, de la manca d'un horitzó fora del capitalisme com a alternativa i d'un estat d'ànim de conformisme generalitzat, es consolida una reacció autoritària i conservadora que permea entre sectors obrers, que té entre les classes mitjanes i petita/mitjana burgesia els seus sectors més dinàmics i de la qual, en última instància, en surt reforçat el gran capital. Les classes benestants, veient la crisi econòmica i que les polítiques redistributives són insuficients per mantenir els seus interessos i beneficis, perceben que la reproducció de la seva classe perilla. Els seus privilegis, el seu modus vivendi, es veu amenaçat. Aquesta corrent de fons es va expressar en les darreres eleccions municipals amb campanyes electorals autoritàries i racistes, però s'ha anat expressant en diversos conflictes locals i barrials els darrers anys.

Aquest clima entre la desafecció i el conservadurisme, entre l'apatia i l'autoritarisme i en qualsevol cas, fortament individualista i insolidari era un clima assentat a nivell europeu que encara no s'havia consolidat a Catalunya. La derrota política que va patir la doble impugnació (15M i procés), sumada a la política de contenció social i econòmica del Govern de coalició i del Govern català, ha produït un nou sentit majoritari de conformisme polític: vivim en el millor dels móns possibles. És aquest conformisme polític, l'amenaça de la dreta i la lògica del mal menor el que sosté l'actual (in)estabilitat política. Tot plegat ha configurat una dretanització de la societat i de la representació institucional i un empetiment de l'espai polític i social per a les idees rupturistes que canvien substancialment les condicions per desenvolupar una política anticapitalista.

2.2. QÜESTIÓ NACIONAL

Si en termes generals podem parlar de nova fase política, sens dubte també s'aplica per pensar la situació en la qual es troba el conflicte nacional a Catalunya. En els darrers sis anys, després del referèndum, la dinàmica política entorn al fet nacional ha quedat segrestada pel parlamentarisme: campanyes electorals, negociacions d'investidura i negociacions de pressupostos han estat el marc de disputa. Si bé en un primer moment els debats giraven entorn a com ampliar i/o donar continuïtat al pols contra l'Estat ("ampliar la base!", "declaració unilateral!"), els darrers anys s'ha instal·lat una altra dinàmica política ben diferent: la governança. En són exemple les investidures de Sánchez o la taula de diàleg. No hi ha un únic factor que expliqui la situació actual: la desorientació de l'independentisme després de la derrota de 2017; la necessitat del PSOE del recolzament d'ERC i de Junts per sostenir el Govern; l'amenaça de la repressió judicial i policial i la situació de les preses i exiliades; l'amenaça d'un govern de la dreta amb l'extrema dreta; la situació de desafecció i conformisme social; la nova crisi econòmica... Tot plegat ha facilitat que l'independentisme hegemònic hagi virat progressivament cap a una lògica governista i un retorn velat a l'autonomisme. És a dir, cada vegada més capes sobiranistes-independentistes han assumit el Govern de coalició de l'Estat com quelcom favorable i, alhora, han deixat enrere un horitzó rupturista o de des-

ACTUALMENT, LA LLUITA PER LA QÜESTIÓ NACIONAL QUEDA EXPRESSADA PER LA LLUITA PER L'AMNISTIA, CONTRA LA REPRESSIÓ I ELS ATACS DE LA DRETA ESPANYOLISTA; LA NEGOCIACIÓ DE TRASPÀS DE COMPETÈNCIES I DE PRESSUPOST AMB L'ESTAT PER DOTAR A LA GENERALITAT; I EN LA DENÚNCIA DE L'AMENÇA CULTURAL DEL RETROCÉS DEL CATALANISME I LA PROMOCIÓ DEL CATALÀ.

obediència (fins i tot de desobediència institucional). O per plantejar-ho d'una altra manera: és probable que sectors de classe mitjana i petita/mitjana burgesia molt dinàmics en l'etapa del procés hagin interioritzat que la millora dels seus interessos, donada la derrota i la situació de crisi econòmica, ja no passa per un conflicte amb l'Estat, sinó per millorar l'autogovern i l'estabilització política. És significatiu que Junts hagi pogut negociar amb el PSOE sense que això hagi provocat un trencament significatiu del món postconvergent i és que, a més de demostrar un control mediàtic ferri, pot tenir a veure amb el fet que la seva pròpia base social ha virat ideològicament -més enllà dels nuclis processistes. Aquest gir de la centralitat i conflictivitat de la qüestió nacional s'ha vist reflectit també en la pèrdua de suports electorals del bloc independentista, perdent per primera vegada la majoria al Parlament a les darreres eleccions, on una part important del seu electorat ha optat per votar al PSC, abstenir-se, o votar a l'extrema dreta d'Aliança Catalana.

Ara bé, l'existència de la causa judicial contra l'independentisme i el paper de la judicatura, així com de la trama de l'Estat en general, dificulten la normalització política en les relacions amb Catalunya. Sense anar més lluny, el debat i les maniobres entorn de l'amnistia posen de manifest les resistències per part del règim i alhora mantenen la porta oberta a la crisi política. Fins que no hi hagi algun tipus de resolució en el camp repressiu i judicial és difícil d'imaginar una estabilització política; alhora, però, que la causa judicial segueixi oberta contra l'antic govern també impedeix que les coordenades polítiques del moviment independentista evolucionin. En aquest sentit, no és descartable que el Tribunal Constitucional tombi la Llei d'Amnistia i, tanmateix, és difícil imaginar que això engegui una dinàmica de mobilització més enllà dels moviments parlamentaris.

En tot cas, actualment, la lluita per la qüestió nacional queda expressada per la lluita per l'amnistia, contra la repressió i els atacs de la dreta espanyolista; la negociació de traspàs de competències i de pressupost amb l'Estat per dotar a la Generalitat; i en la denúncia de l'amenaça cultural del retrocés del catalanisme i la promoció del català. Clarament és una situació defensiva que sovint recorda el catalanisme preindependentista més que no pas l'etapa que obria el procés i les consultes per la independència de 2009. Per descomptat,

la situació d'estancament i el gir polític que ha pres l'independentisme és tan fràgil com ho és el govern de l'Estat. Si l'actual política d'aliances es trenca -per un canvi en l'aritmètica parlamentària en la qual el PSOE no necessités els independentistes o bé per un govern de la dreta espanyolista- és més que probable que el conflicte nacional torni a esclatar a Catalunya. Ara bé, quina forma prendria el conflicte no és tan fàcil d'imaginar. En tot cas, el sector més xenòfob del catalanisme que havia quedat minoritzat i marginat per la lògica democratitzadora del cicle anterior, ara entraria a la disputa i ho fa comptant amb l'altaveu que li atorguen els dos escons al Parlament aconseguits a les eleccions del maig.

La nostra organització ha acumulat bagatge pel que fa a la lluita per l'autodeterminació (recollit, entre d'altres documents, a les resolucions sobre la qüestió nacional dels congressos III i V) i aquests raonaments estratègics desenvolupats per abordar la qüestió nacional catalana encara són vigents i necessaris. Alguns dels elements centrals són la necessitat de debilitar el conjunt del règim del 78 per poder exercir el dret a l'autodeterminació, considerar que el sobiranisme s'ha de dotar d'un programa social que respongui als interessos de les classes populars o la centralitat de l'autoorganització popular per fer avançar les reivindicacions. En la conjuntura actual, cal fer un esforç major per lligar les reaccions més immediates (amnistia, llengua, competències) amb els conflictes més de fons i amb un horitzó rupturista:

A. El problema de l'amnistia va més enllà dels lideratges independentistes i hem de reivindicar una amnistia per a totes les represaliades independentistes i lluitadores socials i sindicals en general. Aquesta és una qüestió de principis, però també hauria de ser un qüestió estratègica per a la lluita per l'autodeterminació. En primer lloc, la negociació centrada en els despatxos resulta impotent davant la judicatura i els poders de l'Estat si no hi ha una dinàmica massiva de mobilització i conflicte. Aquest és l'escenari que ens du a una amnistia insuficient i a la desaparició del referèndum d'autodeterminació. Però a més, ampliar la consigna a una amnistia general és un element estratègic per revertir l'aïllament català. Cal generar, no solament relacions fraternals, sinó lluites concretes per colpejar plegades contra el règim arreu de l'Estat.

B. La preocupació (fundada) sobre el retrocés en l'ús social del català és l'expressió de certa crisi cultural. Cal entendre el retrocés del català com quelcom lligat a la situació de precarietat en el sector educatiu un dels principals sistemes de normalització lingüística i que després d'anys de retallades es veu completament saturat per acomplir aquesta funció. El mateix succeeix en els mitjans de comunicació i el periodisme fortament precaritzats. Alhora cal assenyalar que la manca de teixit popular i organització als barris fa que la vida social es disgregui i s'atomitzi. La disputa només en el terreny dels mass media i del viralisme virtual serà sempre insuficient mentre no hi hagi un teixit organitzat en el qual es barregin orígens i cultures sobre els quals es pugui fundar una cultura de base del segle XXI on el català pugui ser llengua comuna.

C. L'actual disputa entre els partits independentistes i el govern espanyol pel traspàs de competències i l'augment del finançament respon, d'una banda, a corregir una política centralitzadora de l'administració, de la crisi anterior, que de fet ha servit d'excusa als governs catalans més recents per no desenvolupar polítiques socials i econòmiques, i que al seu torn els governs de CiU van aprofitar per desplegar les privatitzacions i retallades austeritàries. D'altra banda, la disputa per les competències també respon a una derrota política, i és que davant la impossibilitat d'aconseguir un referèndum, el Govern negocia competències per millorar l'autogovern i aparentar una política de caràcter nacionalista. Tanmateix, la negativa a exercir el dret a l'autodeterminació és el principal obstacle per tancar la crisi de règim i manté una insatisfacció entre àmplies capes de Catalunya. Alhora, traspasar competències per seguir aprofundint el model econòmic i social de macroprojectes i col·laboracions públicoprivades que practica la Generalitat seguirà alimentant la crisi ecològica i les desigualtats socials que colpegen la majoria social treballadora de Catalunya.

Ho hem plantejat en altres moments polítics i segueix sent vigent: no es poden deslligar les reivindicacions nacionals de les socials. És urgent donar resposta a la crisi ecològica, social i econòmica i això passa per exercir la

ÉS URGENT DONAR RESPOSTA A LA CRISI ECOLÒGICA, SOCIAL I ECONÒMICA I AIXÒ PASSA PER EXERCIR LA SOBIRANIA POPULAR I DEMOCRÀTICA EN CONTRA DE LES EXIGÈNCIES POLÍTiques I ECONÒMIQUES DE L'ESTAT I LA DE UE, PERÒ TAMBÉ DEFENSAR LA SOBIRANIA FRONT LA PATRONAL, ELS LOBBIES I ALTRES ELEMENTS DE LA CLASSE CAPITALISTA AFERRATS A SEGUIR ACAPARANT BENEFICIS I RECURSOS ESCASSOS A COSTA D'EMPITJORAR LA QUALITAT DE VIDA DE LES CLASSES POPULARS I DE LES TREBALLADORES DEL PAÍS.

sobirania popular i democràtica en contra de les exigències polítiques i econòmiques de l'Estat i la de UE, però també defensar la sobirania front la patronal, els lobbies immobiliaris o de la restauració i altres elements de la classe capitalista aferrats a seguir acaparant beneficis i recursos escassos a costa d'empitjorar la qualitat de vida de les classes populars i de les treballadores del país. L'independentisme està perdent la capacitat de representar un horitzó de sortida de la crisi com en el cicle anterior. L'independentisme va ser incapaç de bastir un programa social del moviment i la crisi actual l'està superant, com s'ha confirmat a les eleccions catalanes de maig del 2024. Sense deixar de defensar els drets democràtics de Catalunya -amnistia general i referèndum d'autodeterminació- cal donar un pes major a la necessitat d'encarnar un projecte ecosocialista per a Catalunya que sí que representi un projecte de resposta i sortida de la crisi per a la majoria social del país.

2.3. RECONFIGURACIÓ POLÍTICA A CATALUNYA

L'octubre de 2022 el Govern de la Generalitat es trencava i ERC assumia per primera vegada el govern en solitari. Sense majoria en el Parlament, feia un primer moviment de cooptar figures representatives de tot l'espectre progressista i catalanista, tanmateix això no ha garantit una recuperació electoral substancial i ha perdut vots cap al PSC i, en menor mesura, cap a Junts (eleccions 2023 i 2024). Sembla que ERC no està sent capaç de consolidar el ràpid creixement a l'àrea metropolitana que va experimentar el 2018-2020. L'orientació d'ERC és indecisa i inconsistent: tot i que s'ubiquen ideològicament a l'esquerra de la sociovergència històrica, practiquen una política contínuista en les línies mestres del model econòmic de macroprojectes, monocultiu turístic i l'anomenada col·laboració públicoprivada. Durant el govern d'ERC hem viscut les vagues més memorables d'educació i sanitat en molts anys, i és que en ambdós sectors s'està aprofundint una política neoliberal que atempta els drets de treballadores i usuàries. A una altra escala de mobilització i amb una composició social més complexa, també cal esmentar les mobilitzacions de la pagesia. Aquestes protestes han qüestionat les polítiques fetes al primer

sector en relació a la gestió de la sequera o la manca de recursos per sostenir el sector. Malgrat ser unes mobilitzacions que no han incorporat els sectors més explotats de l'agroindústria, han posat sobre la taula qüestions que considerem centrals seguir desenvolupant, com la sobirania alimentària, l'oposició als macroprojectes o el rol de les empreses distribuïdores d'alimentació. Com era de preveure, la política dubitativa i que amenaça les condicions de treball de la base social majoritària d'ERC els ha acabat passant factura i després del resultat de les eleccions de maig, ERC ha quedat com a tercera força. La probable formació d'un govern del PSC no farà més que incrementar i radicalitzar la política de privatització de serveis públics i de promoció de macroprojectes, amb un risc real de nous atacs al català que comptarien amb els vots suficients amb el suport de PP i Vox.

Un dels elements amb major impacte en la reconfiguració de la política catalana els darrers anys ha estat la influència del govern estatal de coalició i el bloc progressista de la investidura. El PSOE, el Govern de Pedro Sánchez en particular, han intentat suturar la crisi de règim oberta per l'independentisme per mitjà de la repressió, la desmoralització i la passivització política. La negociació de les investidures de les dues darreres eleccions -amb ERC primer i amb Junts després- ha canalitzat per la via parlamentària el tancament del procés tal i com el coneixíem i ha reconfigurat l'actitud política dels partits independentistes en la seva relació amb el govern central.

Mentre el PSOE intenta embastar les fissures, els enclaus conservadors del Règim (judicatura, policia, partits de dretes, mitjans de comunicació, etc) esbomben les relacions polítiques PSOE-ERC-Junts com un atemptat contra la nació espanyola, la Constitució i l'estat de dret. Aquesta és la paradoxa del PSOE i del PSC, ser alhora qui conté la crisi de règim i qui atempta contra el règim a ulls de la dreta sociològica. Apareix entre grans capes de la població com a partit progressista, alhora que en una situació d'incertesa i inestabilitat és llegit com un partit d'ordre i de règim que aglutina vots entre diferents sectors. És aquesta paradoxa el que ha permès que el PSC es recuperi a Catalunya. El PSC ha recuperat el seu pes polític a l'àrea metropolitana, l'alcaldia de Barcelona i ara també al Parlament, per primer cop ha guanyat en escons i en vots a unes eleccions a la Generalitat. El PSC avui és el representant alhora de

dues tendències: progressisme i ordre a Catalunya. Tot i que puguin semblar contradictòries són la ideologia dominant al país en aquesta nova fase.

Aquesta hegemonia d'ordre s'expressa en els mitjans de comunicació, la premsa i en tota l'estructura de representació políticoinstitucional i incideix de ple en l'espai postconvergent encara en mutació. L'existència de represaliades independentistes impedeix a Junts una normalització completa i per tant necessita mantenir una tensió independentista per no deixar espai als sectors encara processistes. Tanmateix, és significativa la campanya de les municipals de Trias, que Junts estigui fent de la migració un tema central o que s'hagi vingut a negociar amb el PSOE la investidura del govern espanyol. Gràcies al control mediàtic ferri demostra un control de l'opinió pública a Catalunya que li ha permès (altra vegada) surfejar algunes contradiccions importants sense trencadisses. Fins que l'espai postconvergent no s'estabilitzi políticament serà complicat preveure les conjuntures polítiques (resultats electorals, pactes de govern, pressupostos), més enllà d'assenyalar les tendències de fons (privatitzacions, macroprojectes, autoritarisme); ara bé, els resultats de les darreres eleccions, tant generals com catalanes, constaten un retrocés de l'independentisme, que perd la majoria electoral, i previsiblement el govern de la Generalitat en favor del PSC, per primera vegada des que s'inicia el procés.

Pel que fa específicament al creixement de l'extrema dreta a Catalunya els darrers anys han significat un punt d'inflexió. Actualment Vox a Catalunya oscil·la entre el 6% i gairebé el 8% de vot des de 2019 en endavant gràcies a sectors provinents de Ciutadans i nous votants radicalitzats per l'antifeminisme i el racisme. D'altra banda, el creixement polític de l'extrema dreta independentista, amb el cas paradigmàtic d'Aliança Catalana a Ripoll, expressa que existeix un espai polític a Catalunya per una d'extrema dreta afrancesada: islamòfoba, ultraliberal, amb una política de control de l'espai públic i d'exclusivitat de drets i recursos. Aquest creixement polític s'ha vist reflectit en l'obtenció de dos diputats a les darreres eleccions. Per ara, l'extrema dreta és una força política dividida entre el món independentista i espanyolista, fet que els fa minoritzar-se a si mateixos tant en el terreny electoral com social. Tanmateix la capacitat d'incidir en l'agenda política i d'actualitat, així com el fet que encavalquen el clima de desafecció i autoritarisme general fa

que la seva política i ideologia vagi més enllà de les seves debilitats i, de facto, sigui aplicada també per la resta de forces polítiques. Així ho hem vist en campanyes de tall securitari a barris i pobles esperonades per Vox, sectors de Junts, PSC i sectors veïnals conservadors.

En canvi, a contracorrent del clima autoritari es troba una esquerra reformista/radical clarament minoritzada en la nova fase política. La subalternització al PSOE ha passat factura a l'espai dels Comuns que ha quedat arraconat com una cossa a l'esquerra però funcional al Govern estatal. La seva incidència en el parlamentarisme ha quedat reduïda a la propaganda d'algunes mesures estatals i municipals progressistes però limitades; així com en els intercanvis de les negociacions entre el PSOE/PSC i ERC per als pressupostos i per a investidures a tres escales (estatal, catalana, municipal); i en cap cas hi ha una perspectiva de conflicte amb la institució mateixa i/o amb les relacions polítiques establertes amb la resta de grups. Orgànicament és una organització reduïda a la representació institucional; sense una inserció sindical significativa, encara que amb vincles sòlids amb la burocràcia dels sindicats majoritaris (especialment CCOO); amb vincles amb sectors de l'activisme social i cooperatiu; i sense capacitat d'organitzar i/o mobilitzar la seva base electoral ni al seu entorn més enllà dels contextos electorals.

Pel que fa la CUP, si bé s'ha quedat al marge del bloc d'investidura estatal i no és percebuda com una organització subordinada al PSOE i així mateix s'ha mantingut al marge dels pressupostos de la Generalitat, això l'ha penalitzat en al seva rellevància pública i política. El retrocés electoral de 2023 i 2024 (municipals, estatals i les catalanes) i l'escissió de la seva organització juvenil (Moviment Socialista) han precipitat un procés de reorganització i discussió estratègica en el si de la CUP i del seu entorn més immediat (Procés Garbí). Amb la pèrdua de més de la meitat dels diputats i de més de 60.000 vots a les eleccions catalanes del 12 de maig, la CUP afronta els reptes del seu procés de reconfiguració en una situació de feblesa i urgència. Com veurem en l'apartat sobre orientació estratègica d'aquest document, actualment a la CUP -com al conjunt de l'esquerra- s'hi expressen dues temptacions: d'una banda, un replegament basista i autoreferencial; de l'altra, una obertura acrítica amb el cicle anterior i de normalització a les institucions. Alhora la CUP

es troba lligada a experiències de candidatures municipalistes que, si bé els han permès aguantar certs nuclis, fa que la seva dinàmica estigui estretament lligada a la representació institucional. A més, l'orientació d'haver conformat governs locals amb Junts/ERC/PSC, al llarg de les darreres legislatures així com en l'actual, ha construït una normalització de la institució i de les relacions polítiques que se'n deriven.

Aquesta situació també explica l'escissió que ha patit l'esquerra independentista. Animats per GKS (l'escissió juvenil del món abertzale) i fent una translació mecànica entre Bildu i la CUP, diferents sectors militants van forçar el trencament de la meitat de l'organització juvenil Arran. Actualment el Moviment Socialista aplega l'organització juvenil (OJS), una revista i col·lectius d'habitatge, i en part és l'espai de referència per a una nova generació política. Reprodueixen un tarannà sectari i cert hegemonisme, però alhora es desvinculen de l'independentisme com a matriu estratègica. Tot i cert sectarisme, reflecteixen un fenomen real de trencament generacional i posen sobre la taula algunes discussions estratègiques (relació amb la institució, paper del partit) que en l'apartat sobre orientació estratègica del present document s'intenten debatre.

Pel que fa a nosaltres, també ens ha resultat complicat concretar una proposta de candidatura que fos una representació de la nova fase política, i no pas una reedició del cicle anterior. Si no hi ha un procés de reorganització política més enllà de les organitzacions avui existents és poc probable que hi pugui haver una expressió electoral reeixida. Serà molt difícil que es pugui produir aquesta reorganització política sense l'articulació d'un nou cicle de lluites, de mobilització i de conflicte social que torni a ampliar l'espai de l'esquerra radical. No significa que renunciem en abstracte a una política en el terreny electoral, sinó que no podem subordinar la nostra acció política a aquesta. En aquest sentit, considerem prioritari acumular forces en el terreny social i sindical, com a organització que té una proposta política i estratègica per a la nova fase política i alhora dialoga i fa experiències d'agitació amb la resta d'organitzacions polítiques, socials i sindicals de l'esquerra, amb l'objectiu d'empènyer cap a un nou cicle que ens sigui més favorable, qüestions que intentem abordar en el tercer apartat d'aquest document.

2.4. CONFLICTE SOCIAL I SINDICAL

L'actual fase econòmica ha aguditzat algunes contradiccions de la llarga crisi capitalista que empeny a una sèrie de sectors dins la societat cap al conflicte: la inflació, la privatització de serveis públics, l'especulació immobiliària, la recuperació econòmica del turisme i dels macroprojectes... Tot i que la fase actual no és de massivitat de les lluites socials i sindicals -en part passivitzades per la dinàmica de concertació social i en part per la derrota del cicle anterior- és innegable que s'han anat acumulant una sèrie de conflictes en els darrers anys que modestament són la resposta al reajustament capitalista en curs.

En el terreny sindical estem veient una certa renovació generacional i fins i tot creixement d'algunes eines sindicals. En particular cal destacar el creixement de la CGT els darrers anys, consolidant-se com la tercera força sindical a Catalunya, amb més de 20.000 afiliades. A més, el 52% de les noves afiliacions són dones, gràcies a l'augment de la sindicació entre sectors tradicionalment feminitzats com les cures (Servei d'Atenció Domiciliària) o la sanitat. La CGT ha desenvolupat també un rol fonamental en la conflictivitat laboral, sent el sindicat que més vagues convoca i que més vaguistes aglutina a Catalunya. Aquesta situació ens permet constatar, un cop més, que comptar amb estructures estables i organitzacions fortes és la millor eina per resistir en moments de reflux polític generalitzat.

Malgrat l'avenç de posicions d'un sindicat combatiu com la CGT, el sindicalisme majoritari continua en mans del sindicalisme de la concertació i la pau social. Un sindicalisme que basa tota la seva acció quotidiana en la negociació amb els diferents governs i la patronal i que només contempla la mobilització com a últim recurs. Això no vol dir que no convoquin cap vaga, vol dir que aquestes sempre tenen un desenvolupament molt limitat. Aquesta política de conciliació ha comportat un descrèdit generalitzat de la figura dels sindicats, la seva reconfiguració com a assessories laborals / centres de formació i la disminució continuada de les taxes d'afiliació globals.

El context d'inflació ha generat una devaluació dels salaris que ha implicat que les renovacions de convenis de 2021-2023 s'expressessin de manera molt

més conflictiva que en el passat: vagues, mobilitzacions, assemblees de treballadores han acompanyat molts sectors laborals per tal d'arrancar pujades de salari. Tanmateix, la lluita conveni a conveni debilita la correlació de forces enfront de la patronal que segueix acaparant grans beneficis. El resultat ha estat força desigual: mentre que alguns sectors estratègics, fortament sindicalitzats (i normalment molt masculinitzats) com el metall o els transports urbans i la part alta dels sectors pensionistes, han obtingut pujades salarials importants, la majoria de la classe treballadora (especialment els sectors més precaris i feminitzats) ha patit una enorme pèrdua de poder adquisitiu amb pujades salarials molt per sota de l'IPC. En aquest sentit és clau defensar les actualitzacions automàtiques dels salaris d'acord al IPC per tal de frenar la devaluació dels salaris i d'arrencar victòries per al conjunt de la classe treballadora i és fonamental seguir utilitzant l'eina de la vaga general, així com el bagatge, la força sindical i la lluita de determinats sectors claus, per tal de defensar una orientació de conjunt que superi el corporativisme i que millori la correlació de forces capital-treball. És de vital importància la potenciació i conscienciació d'establir mecanismes i estructures estables en el si dels sindicats que financin Caixes de Resistència per sostenir els conflictes i que permetin un canvi en la correlació de forces.

Els reptes del sindicalisme combatiu per avançar en aquest camí és aconseguir anar més enllà dels grups d'afinitat, utilitzar la força acumulada en determinats sectors per adreçar-se i organitzar aquells sectors més precaris (que són també els més feminitzats i racialitzats) i que a més són majoritaris en l'actual model econòmic. Per fer-ho cal desplegar el sindicalisme combatiu tant sectorialment com territorial, recolzant-nos en els sectors més oberts i dinàmics dels quadres sindicals, apostant per la unitat d'acció (seguint l'exemple de la Taula sindical de Catalunya). Cal interpel·lar directament a les bases dels sindicats majoritaris i al conjunt de les treballadores, sense caure en sectarismes, amb l'objectiu de guanyar nous sectors i poder desenvolupar un autèntic sindicalisme de classe que posi sobre la taula la necessitat d'una transició ecosocial.

Les treballadores de l'educació i de la sanitat han estat colpejades igualment per la inflació, però alhora, són davant d'un procés de desballestament

ELS REPTES DEL SINDICALISME COMBATIU PER AVANÇAR EN AQUEST CAMÍ ÉS ACONSEGUIR ANAR MÉS ENLLÀ DELS GRUPS D'AFINITAT, UTILITZAR LA FORÇA ACUMULADA EN DETERMINATS SECTORS PER ADREÇAR-SE I ORGANITZAR AQUELLS SECTORS MÉS PRECARIS (QUE SÓN TAMBÉ ELS MÉS FEMINITZATS I RACIALITZATS) I QUE A MÉS SÓN MAJORITARIS EN L'ACTUAL MODEL ECONÒMIC.

dels serveis públics que arrasa amb les condicions laborals: ràtios desproporcionades, manca de recursos, manca de personal, sovint fent-se càrrec de situacions socials molt complexes, burocratització i mercatotècnia de la gestió... Tot i que el procés és força similar i el motor de privatització del sector és comú, les lluites d'educació i sanitat han anat completament en paral·lel. El fet és que, a diferència de 2012-2014, les usuàries i la comunitat educativa no han tingut un paper protagonista, sinó que el conflicte ha estat sobretot sindical i amb elements de corporativisme importants. En aquest sentit, hem vist com Metges de Catalunya mantenia una posició corporativa i elitista, en detriment d'altres sectors com els d'infermeres, auxiliars de laboratori, etc. Alhora, l'exclusió d'aquests sectors n'ha fomentat la seva autoorganització, com per exemple, la vaga indefinida amb un paper protagonista de les llevadores i les infermeres, però no només. En el món educatiu, tot i que hi ha una clara majoria sindical entorn de la USTEC i no es dona el nivell de fragmentació que a sanitat, també en el interior del sindicat s'hi expressen tensions anàlogues, per no esmentar que les treballadores no professores lligades a l'educació (monitores, lleure, menjadors, neteja) queden fora del sindicat. Tal i com assenyàvem en el punt anterior, cal combatre el corporativisme i el nivell de fragmentació i debilitat sindical, defensant la seva organització en sindicats de classe que vetllin pels interessos del conjunt dels treballadors i treballadores del sector; alhora cal buscar formes que permetin a professionals i usuàries/estudiants/famílies combatre plegades.

Si posem la mirada en el terreny del moviment ecologista, observem que s'ha produït una reconfiguració del seu espai i un retorn a les seves coordenades clàssiques de construcció –fora de la ciutat de Barcelona, responent a conflictes socioambientals i articulant-se al voltant de la defensa de la terra. És un escenari polític diferent al que es va dibuixar el 2019 amb la irrupció de nous moviments climàtics, on s'ha produït un canvi d'actors protagonistes, una expansió de les narratives verdes i de la consciència ambiental, i un augment dels xocs ecològics en els circuits de producció i reproducció del capital.

Parlem d'un canvi d'actors protagonistes davant la pèrdua de centralitat dels moviments climàtics juvenils i dels col·lectius d'acció directa no violenta situats principalment a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Aquesta pèrdua ha produït un decalatge important entre els nivells de consciència i els nivells d'organització-mobilització del moviment ecologista; un desplaçament de la centralitat del conflicte cap a les plataformes territorials en defensa de la terra; i un canvi en les agendes polítiques dels moviments d'escala catalana.

D'una banda, tot i que només el 21% de la població catalana considera que el creixement econòmic ha de tenir prioritat sobre la protecció del medi ambient, aquest augment de la consciència ambiental no s'ha vist traduït en un augment de la tensió organitzativa, ni tampoc en un canvi de les iniciatives polítiques del Govern. El triomf d'un discurs verd economicista i securitari ha donat ales a consolidar un projecte de capitalisme verd i de transició català que desconnecta el discurs ambiental de la destrucció que impliquen els macroprojectes especulatius impulsats en nom de la reactivació econòmica –com són els Jocs Olímpics al Pirineu, el Hard Rock Cafè a Tarragona, el Quart Cinturó, la Copa Amèrica, l'ampliació de l'Aeroport del Prat i el Port de Barcelona, o nous plans de desenvolupament urbanístic– i d'aquells en nom de la transició ecològica del capital –com són l'hidroducte H2Med i els monocultius energètics–. A la vegada, l'agreujament de fenòmens com la sequera i l'augment de la temperatura mitjana, han donat forma a un discurs d'austeritat verda que fa créixer desigualtats, violències i conflictes al voltant de l'accés a drets i béns comuns essencials per a la sostenibilitat de la vida. Aquests elements esdevenen clau per a l'esclat de nous processos de lluita compartida, que puguin traspassar la fragmentació i la hiperespecialització del moviment, i possibilitin desterrar de certs espais el negacionisme de la crisi ecològica.

Per descomptat, les lluites que aquí hem volgut ressaltar no esgoten l'ampli ecosistema de l'activisme social arreu del país com de la resta de l'Estat: lluites per les pensions, mobilitzacions feministes, defensa del dret a l'habitatge, militància antirracista, organitzacions estudiantils, col·lectius LGTBIQ+... Tanmateix creiem necessari més que no pas fer una llista que sempre resulta infinita i insuficient, calia destacar aquells conflictes que s'han expressat de manera més evident en resposta a la conjuntura actual. Ara bé, cal plantejar

que el gruix dels col·lectius socials es veuen clarament limitats o bé per una orientació de lobby institucional (davant la manca de mobilitzacions massives l'activisme es redueix a pressionar a les institucions sense generar agitació); o bé per la incapacitat de desplegar-se més enllà dels cercles d'afinitat (només organitzen a aquells sectors amb un nivell de convenciment i afinitat ideològica molt alt). Un contramodel per a nosaltres ha estat el Sindicat de Llogateres que ha estat capaç de desenvolupar una hipòtesi de construcció conscient i no cedir a l'espontaneisme i als cercles d'afinitat, així com combinar la proposta de mesures programàtiques (regulació dels lloguers) al servei de poder organitzar millor els conflictes.

En darrer lloc, una menció a part mereix el moviment de solidaritat amb Palestina. Amb l'inici de la nova ofensiva d'Israel contra la població de Gaza, s'han reactivat diferents espais i plataformes en solidaritat amb Palestina, que han aconseguit organitzar tot un seguit de mobilitzacions (manifestacions, accions de boicot, aturades laborals, acampades...), augmentant la conflictivitat social.

3. ORIENTACIÓ ESTRATÈGICA

3.1. CRISI ESTRATÈGICA

En el darrer congrés d'Anticapitalistes (2021) vam assumir que el cicle polític obert pel 15M i el procés independentista fou tancat per la repressió estatal i pel govern de coalició. Així mateix, donàvem per tancada l'orientació que havíem dut a terme els darrers anys d'aquell cicle convuls: consolidar una corrent radical en el si de les candidatures del canvi (Podemos, Comuns i les candidatures municipalistes). El desenvolupament d'aquest espai amb una política antidemocràtica que va arrasar amb la base social organitzada original, així com, el governisme i la subordinació al PSOE que van hipotecar tot horitzó de transformació i de política radical, van fer impossible seguir amb la nostra participació. Aquestes valoracions ja formaven part dels nostres debats de congrés al 2021 i per descomptat bastant abans en el si de l'organització. En aquell moment vam reorientar la nostra política: ja no es tractava de construir una corrent crítica en el si dels Comuns, sinó que era necessària una reorganització de les esquerres rupturistes en general. Alhora calia sobreposar-se del fracàs del cicle anterior amb una renovació programàtica atenent la crisi ecosocial i sanitària, així com superar la lògica governista per tornar a posar al centre de tota estratègia l'autoorganització i el conflicte.

Tres anys més tard, la reorientació estratègica que començàvem a esbossar segueix vigent. Ara bé, en primer lloc, en aquests tres anys hem acumulat algunes experiències i una sèrie de discussions que han enriquit i han fet més complexa la nostra orientació política. En segon lloc, el trencament general de tota una generació amb l'experiència política precedent, encara no havia tingut lloc. En tercer lloc, les darreres eleccions (2023) han expressat una crisi més profunda de les esquerres a l'esquerra del PSOE arreu de l'Estat -amb l'excepció de BNG i Bildu. A Catalunya el retrocés electoral de la CUP, dels Comuns i de candidatures municipalistes ha precipitat alguns debats de fons que es venien coent des de 2018.

En aquest context, entre les esquerres tant radicals com reformistes, s'expressen dues temptacions de com cal superar la situació de crisi política i retocés de les esquerres:

A. D'una banda, hi ha sectors que creuen que es pot resoldre el fi del cicle llençant noves operacions "àmplies" com si això permetés posar en marxa una dinàmica de mobilització política en qualsevol moment. Són sectors que tenen un discurs aperturista o unitari i que reproduïxen en la seva orientació (eminentment electoral) els vicis anteriors. És a dir, es tendeix a resoldre la manca de base social per la via de la representació en comptes de per la via de l'autoorganització; el repertori d'accions i l'imaginari polític queda reduït al que es pot realitzar en el marc d'una campanya electoral o d'un candidatura amb representació institucional; i es creu que la impossibilitat de desplegar un programa radical en el darrer cicle ha estat per manca de majories institucionals i/o per manca de voluntat. Conseqüentment amb aquesta conclusió, la seva política d'aliances tant pot incloure ERC, Junts o PSC segons el municipi/escala. És una política d'oportunisme sense oportunitats, una voluntat populista sense el moment populós i plebeu que requereix. És una orientació que en alguns municipis pot traduir-se en bons resultats electorals, però que es demostra impotent per evitar repetir el fracàs polític de les candidatures precedents: impotència, desencant, institucionalització.

B. D'altra banda, hi ha una segona temptació davant la derrota política de l'esquerra que s'expressa en un replegament principista. Són sectors que creuen que l'error del cicle anterior va ser la indefinició ideologicoestratègica i cancelen tota l'experiència política precedent. Resolen la crítica de la primacia institucional, que compartim, amb una desconnexió taxativa de la institució. La seva aposta combina una forta delimitació ideològica amb l'acumulació de contrapoder. Això està alimentant una cultura militant sectària cap a la resta d'organitzacions, sindicats i col·lectius de tota mena, així com creant un txovinisme de partit/sindicat que els impedeix veure les seves pròpies contradiccions. La principal de les quals és que precisament per la seva forta delimitació ideològica i la manca de voluntat de construir organitzacions intermitges la seva militància quedarà desconnectada de la gent corrent de classe treballadora a la qual aspira a organitzar.

Cap de les dues temptacions té nom propi, sinó que travessen el conjunt d'organitzacions, sindicats, col·lectius, activistes... També en el si d'Anticapitalistes també també s'hi expressen ambdues. Cal tenir honestedat amb els límits d'ambdues tendències i sobreposar-nos-hi. Hem de mantenir una orientació oberturista i unitària (especialment en el terreny social i sindical) que sigui contrària al sectarisme i que eviti l'aïllament de l'esquerra radical respecte de sectors treballadors i populars. Alhora cal defensar i practicar una proposta estratègica que posi en el centre l'autoorganització i l'agitació del conflicte com la manera d'avançar en la correlació de forces i d'aconseguir victòries concretes.

3.2. EL PARTIT I LA POLÍTICA

La política electoral-institucional ha estat un dels objectes de discussió estratègica central entre l'esquerra rupturista els darrers anys. Entenem que l'estratègia revolucionària és tan complexa com ho són les societats en els països del capitalisme avançat i amb llargues tradicions de parlamentarisme liberal. Per a la construcció d'un partit que aspira a impulsar la lluita de masses, no podem confiar ni reduir la tasca partidista a allò que es pot aconseguir i/o proposar des de la representació institucional. Ara bé, cal també plantejar-se que no es pot organitzar ni guanyar posicions en el terreny de contrapoders fruit de l'autoorganització, sense haver aconseguit un pes electoral. Això comporta superar les postures simplement "antielectorals" i entendre les posicions que es conquereixen subordinades i al servei d'un moviment obrer i popular que està per construir. Les dificultats tàctiques i l'actual fase de reflux no ens haurien de fer retrocedir ideològicament en aquest terreny que és fonamental si s'aspira a una influència de masses a favor d'un programa de transició ecosocialista basat en la planificació democràtica de l'economia.

Pel que fa a la tàctica electoral en la conjuntura actual, podríem creure, com anys enrere, que llençar una iniciativa políticoelectoral més o menys aperturista ens permetria engegar un procés de mobilització política. Tanmateix, la dinàmica dels darrers anys ens indica el contrari. Aquest és el handicap que ens hem trobat cada vegada que hem intentat bastir una candidatura: en

HEM DE MANTENIR UNA ORIENTACIÓ OBERTURISTA I UNITÀRIA QUE SIGUI CONTRÀRIA AL SECTARISME I QUE EVITI L'AILLAMENT DE L'ESQUERRA RADICAL. ALHORA CAL DEFENSAR I PRACTICAR UNA PROPOSTA ESTRATÈGICA QUE POSI EN EL CENTRE L'AUTOORGANITZACIÓ I L'AGITACIÓ DEL CONFLICTE COM LA MANERA D'AVANÇAR EN LA CORRELACIÓ DE FORCES I D'ACONSEGUIR VICTÒRIES CONCRETES.

el moment de reflux i retrocés actual no és realista una dinàmica d'agregació de sectors ni activistes ni molt menys no militants. Aquesta conclusió ens ha conduït als espais polítics a mantenir un posició conservadora amb nosaltres mateixes i a prioritzar altres terrenys de lluita política que no són l'electoral.

Tot plegat no impedeix que fruit de la inestabilitat política i econòmica i hagi noves crisis en el marc de la representació institucional que haurem de tenir l'habilitat d'aprofitar. Ara bé, la consigna de "reorganitzar l'esquerra rupturista" és força més complexa del que havíem esbossat en els congressos anteriors. No es tracta d'endreçar en un mateix paraigües els espais existents. La crisi d'aquests espais en el terreny electoral, però també, el fort retrocés que patim entre les classes populars i treballadores i la manca de credibilitat ens obliguen a organitzar de nou els instruments polítics assegurant una base social organitzada real, així com, tornar a ubicar el lloc que ocupa la política electoral en l'estratègia revolucionària.

En aquest sentit, cal defensar que a més dels instruments socials, sindicals i d'autoorganització, és necessària una eina política per a les classes treballadores i populars de Catalunya. Una eina política que sigui capaç d'extreure lliçons dels conflictes concrets, que acumuli les experiències de lluita disperses, que estimuli l'autoorganització i el conflicte; una eina política que sigui pluralista políticament, diversa ideològicament i radicalment democràtica delimitada per un programa de transformació ecosocialista feminista i de planificació democràtica de l'economia per donar resposta a la crisi capitalista; que donada una conjuntura que ho possibilités hauria de poder tenir una expressió electoral i que aquesta hauria d'estar subordinada a la reconstrucció del moviment obrer i popular i no pas a la mera feina institucional. No aspirem a construir un partit que *representi* a la classe treballadora, sinó que aspirem a construir un partit que *organitzi* a la classe treballadora.

Això no significa que haguem d'esperar l'aparició d'un partit acabat i que fins que aquest no aparegui no tenim res a fer en el terreny polític. Aquestes consideracions ens han de servir a per tenir clar quin tipus d'eina política defensem com a Anticapitalistes i que, per tant, ens serveixi pel combat ideològic i propagandístic en el si de les discussions estratègiques obertes per

l'esquerra radical.

En tot cas, però, reiterem que allò prioritari doncs, és poder fer una acumulació de forces i un procés d'implantació social i sindical que ens permeti abordar nous embats, i al mateix temps, dialogar i fer experiències d'agitació amb la resta d'organitzacions polítiques, socials i sindicals de l'esquerra alternativa/radical/revolucionària.

3.3. REFORÇAR UNA ORIENTACIÓ D'IMPLANTACIÓ I CONFLICTE

L'expressió més avançada de la lluita de classes en els darrers 10 anys ha estat la forma de la revolta. Esclats que ho impugnen tot, però que no són capaços de dotar-se d'institucions pròpies com per disputar situacions de doble poder: Xile, Hong Kong, Nicaragua, França, Catalunya... L'estat es debilita, però no arriba a trencar-se. La reacció és o bé la repressió brutal o bé la revolució passiva -la coptació de la revolta- i, fins i tot, una barreja d'ambdues. És de fet l'expressió d'una crisi orgànica, una gran crisi dels règims polítics, fruit de les profundes transformacions del capitalisme; i alhora és l'expressió d'una classe treballadora desorganitzada, escèptica, abigarrada, desconfiada. És l'expressió de l'absència d'una avantguarda capaç d'articular la revolta amb uns objectius que permetin l'obtenció de victòries i l'organització en estructures permanents d'una part substancial de les persones mobilitzades per tal d'assolir millores en la correlació de forces.

Intentant comprendre la dinàmica de la lluita de classes actual, ens cal una organització que es prepari per als esclats i que es construeixi aquí i avui. No ens podem permetre esperar un esdeveniment futur amb l'il·lusió que a la propera anirà millor, sense haver fet res perquè realment vagi millor. Hem de construir una organització que no es limiti a patir els fluxos i refluxos, sinó que en els moments de calma o adversitat també tingui una proposta política a realitzar. En aquest sentit, Anticapitalistes hem acumulat algunes discussions sobre el gir a la implantació, estimular l'autoorganització i construir conflictes socials i sindicals.

El cicle polític anterior ha deixat una amarga lliçó per a àmplies capes de la societat: ni amb pes institucional, ni tan sols governant, es pot aplicar un programa antiausteritat. Davant d'aquesta debilitat, Comuns, Podemos i els seus successors ràpidament van apostar per una orientació de *realpolitik* que ha capat les expectatives de transformació social. Cal revertir l'equació: per aplicar un programa de transformació ecosocial és insuficient una majoria institucional, cal minar el poder de la patronal, del rentisme immobiliari, dels lobbies empresarials i d'altres institucions del capital. No es tracta de tenir una opinió majoritària: la majoria de la població està d'acord amb la sanitat pública i això no n'impedeix el desmantellament brutal que estem vivint. Es tracta de ser una força organitzada davant la qual sigui impensable tancar un CAP, engegar un macroprojecte o acomiadar centenars de treballadors d'una empresa. Una força organitzada que pugui desplegar una programa de transformació eco-socialista conflicte a conflicte.

Ara bé, per fer passes en aquest sentit cal que sectors significatius, fraccions de la classe treballadora, tornin a confiar en si mateixes. Cal fer experiències de lluita, per petites o parcials que ens puguin semblar, que acompanyin l'autoconfiança de les treballadores. La debilitat de l'esquerra radical i de les nostres idees, és proporcional a la nostra debilitat orgànica entre la classe treballadora i popular. És en aquest sentit que plantegem la implantació com una orientació política de treball pacient d'organització i agitació. No es tractaria que l'organització i la militància s'orienti a relacionar-se únicament amb les activistes i militants ja convençudes; sinó de fer experiències conjuntament amb sectors no polititzats: lluites per l'habitatge, conflictes veïnals, per l'educació o la sanitat, treball sindical als llocs de feina, defensa del territori... La llista és infinita i serà qüestió d'acotar, prioritzar, seleccionar i progressivament anar acumulant experiències com a organització.

No és aquesta una orientació només per a Anticapitalistes, sinó que és fonamental dur aquesta reflexió als sindicats i col·lectius en els quals participem. És fonamental que sindicats, col·lectius, plataformes vagin més enllà d'organitzar als sectors convençuts i/o de practicar lobbisme. Cal que siguin espais oberts cuidant permanentment la incorporació de persones noves; que es preocupin de generar una cultura militant democràtica que fomenti

**HEM DE CONSTRUIR UNA ORGANITZACIÓ QUE NO ES
LIMITI A PATIR ELS FLUXOS I REFLUXOS, SINÓ QUE EN ELS
MOMENTS DE CALMA O ADVERSITAT TAMBÉ TINGUI UNA
PROPOSTA POLÍTICA A REALITZAR.**

la participació de gent que fa la seva primera experiència militant; dotar-se d'assemblees obertes i d'altres espais orgànics; així com, revisar els mètodes de difusió per tal d'arribar a nous sectors socials. Alhora aquesta orientació només es pot dur a la pràctica si construïm organitzacions socials i sindicals que construeixin estructures estables i no s'adaptin a l'espontaneisme dels fluxos/refluxos. En tot cas, és qüestió de tenir tot això en compte per poder aterrar en la concreció de cada conflicte on volem tenir intervenció que segur que expressarà molts d'altres dilemes i reptes.

En darrer lloc, la debilitat orgànica de l'esquerra radical entre la classe treballadora és el pitjor pronòstic perquè l'extrema dreta i les idees més reaccionàries creixin en el camp popular. En la part d'anàlisi del present document ja hem esmentat el creixement de les respostes autoritàries entre els sectors intermitjos de la societat, així com, entre sectors de la classe treballadora. L'orientació de la implantació és també una orientació per ser capaces d'aixecar un mur de contenció a la penetració d'aquestes reaccions als nostres carrers. Cal estimular l'autoorganització amb una orientació solidària entre els sectors populars que faciliti barrejar procedències i cultures, cercant aquells interessos comuns (accés a l'educació, a la sanitat, a l'espai públic, al transport, a l'habitatge,...) que ens permetin lluitar plegades i combatre la desconfiança i la competitivitat entre pobres.

4. ANTICAPITALISTES EN LA NOVA FASE POLÍTICA

Com a Anticapitalistes afrontem tres grans reptes polítics que ens han de servir per orientar-nos en els propers anys: A) alimentar el combat ideològic i orientar la nostra propaganda i el debat públic cap a la nova fase de la crisi capitalista i la conjuntura política actual a Catalunya; B) teixir relacions polítiques i iniciatives amb el conjunt d'actors de l'esquerra radical i de les organitzacions socials i sindicals; i C) fer experiències d'implantació-intervenció social i sindical per relacionar-nos amb sectors de les classes treballadores i populars i per millorar la nostra posició per a futurs embats:

A. L'obertura de la discussió estratègica i la incorporació d'una nova generació política ens obliguen a focalitzar la propaganda i el debat públic entorn a la fase actual de la crisi capitalista, així com, a la configuració i dinàmica actual de la política. És aquest sentit, és clau treballar l'elaboració programàtica com a resposta a la crisi capitalista amb l'ecosocialisme com a eix vertebrador d'un horitzó de transició just i centrat en la defensa d'allò públic, el repartiment radical de la riquesa, dels recursos escassos i la democratització de l'economia. Això no ho podem treballar en el buit, cal vincular els conflictes que van emergint (crisi sanitària, agroalimentària, sequera, turisme, guerres...) a una sortida i un horitzó ecosocialista i des d'on combatre idees de l'extrema dreta, tant als mitjans i xarxes com al carrer, creant alternatives i confrontant idees. A més a més, cal ser una organització que es relaciona i participa de la renovació del marxisme en clau feminista, queer i antiracista que és el camp de politització entre la gent jove, tant amb l'aparició pròpia a facultats i l'activitat editorial, com participant de jornades i espais més amplis.

B. La crisi de l'esquerra radical, el seu retrocés tant electoral com social, ens obliga a reordenar les nostres relacions polítiques i quin tipus d'iniciatives es poden desenvolupar. Convençudes de la necessitat d'una eina política que encarni un projecte ecosocialista de ruptura i que estimuli l'autoorganització popular i de les treballadores, actualment no hi ha condicions per fer salts en el terreny polític que permetin agregar a sectors no organitzats. En aquest sentit, és fonamental fomentar el diàleg i fer experiències d'agitació, campanyes,

**NO TENIM UNA FÓRMULA MÀGICA QUE SOLUCIONI
LA SITUACIÓ D'ADVERSITAT QUE TRAVESSEM,
PERÒ TENIM UNA ORIENTACIÓ: LLUITAR.**

jornades... amb la resta d'organitzacions polítiques, socials i sindicals de l'esquerra radical.

C. L'organització s'ha de volcar a intervenir i construir conflictes socials i sindicals, fomentant l'autoorganització de sectors no polititzats de la classe treballadora. En aquest sentit l'orientació ha de ser la de generar espais plurals i oberts, que permanentment busquin agregar persones noves per tal que es generin estructures estables que sobrevisquin a l'espontaneisme i els fluxos/refluxos. Hem d'aprofitar la nostra posició d'activistes/militants organitzades per ajudar a crear experiències d'intersecció de lluites amb diversos col·lectius, ja que tot això és una escola d'aprenentatge per a les activistes, ens fa sortir de les zones de confort i ampliar els horitzons de les lluites, i ens dona una visió de lluita compartida contra el sistema. Al mateix temps orienta l'agitació cap a victòries que s'aconsegueixen generant conflicte a la patronal/administració/especuladors i no per mitjà del lobbisme.

La història no es repeteix i no podem esperar que un esclat d'impugnació general solucioni els problemes de les revolucionàries en temps no revolucionaris. Alhora però, és evident que la crisi capitalista genera enormes malestars mundials, com també a casa nostra. No tenim una fórmula màgica que solucioni la situació d'adversitat que travessem, però tenim una orientació: lluitar. Hem de fer d'Anticapitalistes una organització que s'involucra i organitza aquests malestars per donar una sortida política que no sigui la resignació i l'apatia, o la guerra entre pobres. Ens hem d'implicar i comprometre'ns a construir les eines socials, sindicals i polítiques que permetin sostenir els conflictes, acumular forces, sobreviure als fluxos i refluxos i que puguin assajar noves estratègies que emergeixin de les experiències reals. Es tracta doncs de preparar l'organització per estar en millors condicions per relacionar-nos amb els esclats que es produiran en el futur.

TEXT DE COMBAT

Publicació d'**Anticapitalistes**

Anticapitalistes som una organització política catalana que aspira a la **transformació radical** de la societat amb la voluntat d'actualitzar un projecte revolucionari i ecosocialista capaç de desmantellar tota forma d'explotació, opressió i dominació sobre les persones i la natura. Som una organització **democràtica, de classe, transfeminista, ecologista, revolucionària i internacionalista** que vol construir un horitzó de ruptura amb el (des)ordre existent i potenciar l'**autoorganització del poder popular** en tots els fronts, tant socials i sindicals com polítics.

Volem contribuir a la batalla de les idees, a l'elaboració programàtica i a les discussions tàctiques i estratègiques que se succeeixen al nostre voltant. Volem aportar una **orientació política de conjunt coherent** amb la confecció d'un programa ecosocialista democràtic i autogestionat per estar a l'alçada dels reptes històrics que ens imposen les crisis del capital de la nostra època. **L'alternativa només podrà assolir-se des de posicions internacionalistes que respectin la sobirania dels pobles i des d'una genuïna radicalitat democràtica i revolucionària.**

anticapitalistes

www.anticapitalistes.cat

